

Hørings svar – Budget 2025

Integrationsrådet har gennemgået forslag til budget 2025 og har følgende kommentarer, såvel af generel karakter, som mere specifikt hvad angår integrationen af borgere med etnisk minoritetsbaggrund.

Generelt

Roskilde Kommunes budget 2025 er år 2 i et 2-årigt budgetforlig for 2024 og 2025. Fokus i budgettet er arbejdet med omstillinger af velfærden i tråd med visionen 'Velfærd skaber vi sammen'.

- Visionens ambition er at bidrage til *"et bæredygtigt samfund, hvor alle borgere, medarbejdere, civilsamfund, foreninger og virksomheder aktivt bidrager til at forme kommunens velfærd. Det er nødvendigt, hvis vi skal lykkes i en fremtid med flere behov og færre medarbejdere"*. Nøgleord er *forpligtende fællesskaber og omstillinger*.

Der er tale om grundlæggende forandringer, hvor man skal arbejde og samarbejde på helt nye måder i de kommende år. Processen strækker sig over flere år og kan derfor af gode grunde ikke udmøntes i alle detaljer på forhånd. Den vil kræve nye fagligheder, hvoraf kompetenceudvikling er en vigtig del. Samtidig vil de nye måder at samarbejde på kræve kulturændringer i relationen mellem parterne, hvis velfærd skal blive noget, vi skaber sammen.

Integrationsrådet har lang erfaring i samarbejdet mellem de offentlige tilbud og det frivillige arbejde. Vi vil på den baggrund gerne advare mod urealistiske forventninger til, at offentlige funktioner overgår til frivillige foreninger. Det er der flere grunde til:

1. rekruttering og fastholdelse af frivillige er allerede en stor udfordring for foreningerne
2. den økonomiske støtte til de frivillige foreningers arbejde under §18 er allerede reduceret kraftigt i 2024 sammenlignet med tidligere
3. frivillige ønsker ikke at blive brugt til funktioner, som rettelig er kommunens ansvar og kan ses som del af en spareøvelse
4. samarbejdet kræver stor gensidig respekt for roller og kompetencer fra begge parter
5. samarbejdet kræver løbende personalemæssig kommunal støtte til det frivillige arbejde for at være effektivt; der er derfor ikke nødvendigvis en økonomisk besparelse i samarbejdet. Måske nærmere tværtimod.

Integrationsrådet anbefaler, at de ovennævnte punkter tages i betragtning i processen med at implementere visionen, således at urealistiske forudsætninger ikke fører til fiasko.

Specifikke kommentarer

Kultur- og Idrætsudvalget KUI

- *Sct. Jørgens Badet nedlægges fra sommerferien 2025*

Alle børn i Roskilde uanset baggrund har brug for leg og svømmeundervisning, og dette er vigtigt for integrationen af etniske minoriteter i samfundet. Sct. Jørgens Badet rummer grupper, som nyder meget godt af det lille rum og færre mennesker. Lukning af Sct. Jørgens Badet er en indskrænkning af muligheder, som Integrationsrådet ikke kan anbefale.

Desuden er der foreslået en direkte forbindelse mellem Roskilde Bibliotek, hvor ophør af bøder skal finansieres af større indtægter i Roskilde Badet. I forvejen er entreen for høj og bør sænkes, så børn ikke skal betale i weekenden.

- *Der foreslås en udvidelse på 0,3 mio. kr. til sociale fripladser på Kulturskolen Roskilde, som foreslås finansieret ved en reduktion på -0,3 mio. kr. på den generelle løn- og driftsramme på Kulturskolen Roskilde.*

Musik og kultur er kendt som gode mødesteder for social integration. Desværre er der kun få børn og unge med minoritetsbaggrund på Kulturskolen. Hvis de nye fripladser også tåntænkes tosprogede unge og ikke kun børn med diagnoser vil det udgøre et kærlkomment løft i bestræbelsen på at få flere tosprogede unge ind i Kulturskolen.

Ligeledes er idræts- og foreningslivet vigtige steder for integration og mellemmenneskelige kontakter. Mange børn og unge fra økonomisk udfordrede familier stopper desværre i deres fritidsaktivitet, når fritidspasset udløber efter halvandet år. Dette får vi meldinger om fra De Sociale Partnerskabsforeninger, som spiller en central rolle i at inkludere og fastholde udsatte børn og unge i foreningslivet. Den indsats, der er i disse foreninger, kan hjælpe med at bryde en negativ social arv, og fritidspasset udgør her en vigtig faktor. Derfor ønsker Integrationsrådet, at fritidspasset bliver forlænget ud over de nuværende halvandet år.

Beskæftigelses- og Socialudvalget BSU

- *Borgerens vej – Midtpunkt. Der etableres én samlet indgang og tværfaglig myndighed, der giver borgeren adgang til helhedsorienteret indsats med udgangspunkt i borgerens samlede situation, og det der giver mening for borgeren.*

Integrationsrådet har i mange år advokeret for helhedsorienterede indsatser i relationen til etniske minoritetsborgere. Vi har set mange tilfælde, hvor skodder mellem forvaltningerne, hver med deres egne regler og målsætninger effektivt har blokeret for fornuftige løsninger på sociale og beskæftigelsesmæssige problemer. Typisk er mangel på et job ikke den eneste udfordring, en person står overfor. Vi håber derfor, at der i den nye tilgang ligger, at man vil se borgeren som et helt menneske, der både er lønmodtager/selvstændig, familiemenneske, har mulige helbredsudfordringer herunder traumer som følge af flugt fra krig, - faktorer, der alle står i vejen for en vellykket integration og som må adresseres samlet.

Det er en stor dagsorden, der lægges op til, og der er ikke mange detaljer i budgetforslaget om, hvordan det kommer til at foregå, og man kan spørge sig, om der er tilstrækkelig økonomi til at sikre gennemførelsen.

Skole- og Børneudvalget SBU

- *Den største investering i den samlede plan ligger i dette spor, hvor der skal være en bevægelse fra specialpladser til tilbud i de lokale dagtilbud og skoler. For at kunne finansiere omstillingen skal der ske en ændring, så flere børn begynder i almen børnehaveklasse, og færre begynder deres skolestart i et specialtilbud. Derudover skal der ske et ophør af de gruppeordninger, der i dag er på nogle af kommunens skoler som specialtilbud, som de øvrige skoler også kan visitere elever til. Dette ophør betyder, at der vil være ca. 100 færre pladser i gruppeordninger, i forhold til de ca. 250 pladser, der er i dag. De puljer, der i dag er placeret centralt på skoleområdet med henholdsvis 2 og 4 mio. kr. skal fremover indføres i budgetmodellen til skolerne.*

Bevægelsen går fra mange små enheder til *”mere bæredygtige og robuste dagtilbud og skoler, der bedre kan rekruttere ledere og medarbejdere og i mindre grad påvirkes af udsving i børnetal og fravær”*.

Erfaringen tilsiger imidlertid at små børnehaver giver tryggere omgivelser for børn. Ikke mindst børn med minoritetsbaggrund har stor brug for tryghed og overskuelighed, og vi kan være betænkelige ved denne centralisering og indskrænkning i adgang til specialtilbud, når inklusionen i forvejen er kendt for at være mangelfuld.

De borgere, som har sværest ved at udtrykke sig vil være dem, der har størst risiko for at falde igennem i de omlægninger, der skal ske. F.eks. har man allerede ved dette skoleårs start ladet 15 børn, som skulle have haft et specielt tilrettet skoletilbud, starte i almindelig 0.klasse. Fremover skal i alt 100 ud af 250 skal være i de almindelige klasser frem for at have et specialiseret tilbud. Pårørende til disse børn, som allerede er startet, fortæller, at de føler sig magtesløse og ved ikke, hvad de skal stille op. Integrationsrådet vil gerne advare mod denne udvikling.

Integrationsrådet finder endvidere, at der ved denne øvelse går noget faglighed tabt. Der er i forvejen mangel på lærere med Dansk Som Andetsprog, og modersmålsundervisningen er forsvundet. Dette giver særlige udfordringer, når lærere, der ikke har kompetencerne til at undervise tosprogede elever, skal stå for undervisning af disse. Integrationsrådet har tidligere igangsat et arbejde omkring disse emner, og vi henviser her til Arbejdsgruppens anbefalinger om at løfte kompetencerne med Dansk Som Andetsprog bredt blandt undervisere og især hos skolevejledere og hos sprogvejledere i daginstitutionerne. Arbejdsgruppens rapport har været præsenteret for SBU i august 2024 og anbefalingerne er tilgængelige.

Integrationsrådet må her udtrykke sin skepsis overfor, om summen af disse tiltag ikke i realiteten vil modvirke bestræbelserne i retning af ligestilling og nedbrydning af den sociale arv hos børn og unge med særlige udfordringer.

Sundheds- og Omsorgsudvalget SOU

- Budgetforslaget forudser investering i *”Seniorcirkler som er attraktive og gensidigt givende netværk, der giver alle seniorer en let adgang til meningsfulde fællesskaber og øger muligheden for deltagelse og engagement i civilsamfundet.”*

Ensomhed er identificeret som et udbredt sundhedsproblem med store sundhedsmæssige konsekvenser, ikke mindst for de ældre borgere. Seniorcirkler med let adgang til fællesskaber kan være en god tilgang til at modvirke ensomhed blandt ældre borgere. Dette er grundlæggende positivt.

Der er dog en risiko for, at det ikke bliver ”alle” seniorer, som i realiteten får adgang til fællesskaberne. Især seniorer med etnisk minoritetsbaggrund er kendte for at have meget beskedne kontakt til det offentlige, og der er mange, som sidder alene i deres lejligheder uden at komme udenfor en dør – dette på trods af ellers ret stærke familiebånd. Der er behov for en særlig indsats rettet mod dem, hvis de skal få gavn af kommunens initiativer.

Integrationsrådet er i skrivende stund, i samarbejde med DRC Dansk Flygtningehjælp, i gang med at etablere et tilbud med frivillige trivselsagenter, som skal hjælpe de ældre minoritetsborgere med at sætte mangfoldige fællesskaber op efter en model udviklet i Århus og Odense. Det er p.t. for tidligt at vurdere denne indsats, men det er ikke for tidligt at anbefale kommunen at sikre, at også denne målgruppe bliver specifikt adresseret i de nye initiativer.

De etniske foreninger i Roskilde er ikke nævnt noget sted. De udgør en vigtig del af civilsamfundet og er oplagte partnere til at række ud til de etniske minoriteter på sundheds- såvel som omsorgsområdet.

Integrationsrådet vil desuden advare mod at lægge særlig vægt på digitale løsninger i kontakten mellem de ældre og det offentlige. Det vil blive meget svært for rigtig mange ældre, og for borgere med sproglige udfordringer vil det være uoverstigelige forhindringer. Den direkte kontakt er grundlæggende for at de kommunale tiltag bliver kendt og modtaget af målgruppen – her er digitalisering den forkerte vej at gå.

Og endelig er der stor usikkerhed forbundet med de foreslåede initiativer:

- finansiering forventes at komme fra diverse fonde, samtidig med, at støtten til de frivillige foreninger beskæres. Realistisk?
- forventningerne til de frivillige foreninger kan være urealistiske – se generelle kommentarer ovenfor
- inddragelse af de frivillige foreninger vil kræve løbende støtte fra kommunen, dvs. investering i årsværk afsat dertil
- ukendskab til hvilke faktorer, der afholder etniske ældre fra at deltage i de eksisterende fællesskaber, som bl.a. tilbydes af de frivillige foreninger.

Vi håber, disse bemærkninger vil blive overvejet af Byrådet og forvaltningen, ikke blot når det nye budget skal vedtages, men også når de mange omstillinger skal implementeres.

Roskilde 24. september 2024

Erik Lyby

Formand, Integrationsrådet i Roskilde